

Bruksela, 10 stycznia 2011 r.

Agenda cyfrowa: Grupa analityczna apeluje o „nowy renesans”, czyli udostępnienie europejskiego dziedzictwa kulturowego w Internecie

W dniu dzisiejszym grupa analityczna wysokiego szczebla (tzw. „Comité des Sages”) przekazała na ręce Neelie Kroes, wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej odpowiedzialnej za agendę cyfrową, oraz Androulli Vassiliou, komisarz odpowiedzialnej za edukację i kulturę, sprawozdanie w sprawie digitalizacji europejskiego dziedzictwa kulturowego. W sprawozdaniu wzywa się państwa członkowskie UE do zwiększenia wysiłków mających na celu udostępnienie w Internecie kolekcji znajdujących się w ich bibliotekach, archiwach i muzeach. Podkreślono w nim również korzyści, jakie płyną z szerokiego udostępnienia europejskiej kultury i wiedzy. W sprawozdaniu wskazano również na potencjalne korzyści gospodarcze digitalizacji, która w ramach partnerstw publiczno-prywatnych przyczynić się może do rozwoju innowacyjnych usług w takich sektorach jak turystyka, badania naukowe i edukacja. Ponadto w sprawozdaniu zatwierdzono określony w agendzie cyfrowej cel dotyczący usprawnienia europejskiej biblioteki cyfrowej Europeana oraz zaproponowano sposoby udostępniania w Internecie utworów objętych prawami autorskimi. W skład grupy analitycznej ds. digitalizacji wchodzi: Maurice Lévy, Elisabeth Niggemann oraz Jacques de Decker (zob. [IP/10/456](#)). Zalecenia przedstawione w sprawozdaniu zostaną uwzględnione w szerszej strategii wchodzącej w zakres [Europejskiej agendy cyfrowej](#), której celem jest ułatwienie instytucjom kulturalnym przechodzenia w epokę cyfrową.

Neelie Kroes powiedziała: „Bardzo dziękuję wszystkim trzem członkom grupy analitycznej za konstruktywne propozycje dotyczące sposobów zapoczątkowania w Europie „cyfrowego renesansu”. Udostępnienie kolekcji naszych muzeów i bibliotek w Internecie jest nie tylko świadectwem bogatej historii i kultury Europy, ale może również przynieść nowe korzyści dla edukacji i innowacji oraz stworzyć nowe możliwości gospodarcze. Wysokiej jakości treści będą dostępne w Internecie dla wielu następných pokoleń.”

Androulla Vassiliou dodała: „Członkowie grupy w równomierny sposób uwzględnili interesy twórców oraz wymogi związane ze stale ewoluującym środowiskiem cyfrowym. Musimy znaleźć sposoby osiągnięcia podobnej równowagi we wszystkich dziedzinach, w których przemysł kreatywny napotyka na trudności związane z przechodzeniem w epokę cyfrową. Kultura i dziedzictwo kulturowe w epoce cyfrowej stwarzają europejskim gospodarkom i społeczeństwom szereg możliwości.”

Główne wnioski i zalecenia przedstawione w sprawozdaniu, które nosi tytuł „Nowy renesans”, są następujące:

- Portal [Europeana](#) powinien zostać głównym punktem odniesienia dla europejskiego dziedzictwa kulturowego w Internecie. Państwa członkowskie powinny zagwarantować, że na portalu dostępne są wszystkie materiały poddane digitalizacji sfinansowanej ze środków publicznych, oraz do 2016 r. powinny umieścić na nim wszystkie arcydzieła będące własnością publiczną. Instytucje kulturalne, Komisja Europejska oraz państwa członkowskie powinny aktywnie promować portal *Europeana* na szeroką skalę.
- Utwory objęte prawami autorskimi, ale niebędące już w obiegu komercyjnym, należy umieścić w Internecie. Za digitalizację i wykorzystanie tych utworów odpowiedzialne są głównie podmioty praw autorskich. Jeżeli podmioty praw autorskich tego jednak nie zrobią, instytucje kulturalne powinny mieć możliwość poddania takiego materiału digitalizacji i udostępnienia go społeczeństwu, za co podmioty praw autorskich powinny otrzymać wynagrodzenie.
- Należy jak najszybciej przyjąć przepisy UE dotyczące utworów osieroconych (utworów, w przypadku których nie jest możliwe odnalezienie podmiotów praw autorskich). W sprawozdaniu określono osiem podstawowych warunków istotnych z punktu widzenia wszystkich zaproponowanych rozwiązań.
- Państwa członkowskie powinny w znaczącym stopniu zwiększyć ilość środków finansowych przeznaczonych na digitalizację, aby stworzyć nowe miejsca pracy i zapewnić wzrost gospodarczy w przyszłości. Środki konieczne do zbudowania 100 km dróg wystarczyłyby na digitalizację 16 proc. wszystkich książek dostępnych w bibliotekach UE lub na digitalizację wszystkich utworów audio przechowywanych przez instytucje kulturalne państw członkowskich UE.
- Należy wspierać partnerstwa publiczno-prywatne zawierane do celów digitalizacji. Powinny się one cechować przejrzystością, otwartością i równością wszystkich partnerów oraz powinny zapewnić powszechny i ponadgraniczny dostęp do materiałów poddanych digitalizacji. Okres obowiązywania preferencyjnych warunków korzystania z materiału poddanego digitalizacji, przyznanych partnerowi prywatnemu, nie powinien przekraczać siedmiu lat.
- Aby zagwarantować zachowanie kolekcji w formacie cyfrowym, należy wykonać drugą kopię każdego z utworów i umieścić ją w archiwum portalu *Europeana*. Ponadto należy opracować system, dzięki któremu zasoby kulturowe wymagające zdeponowania w kilku krajach byłyby zdeponowane tylko jeden raz.

Zalecenia grupy analitycznej zostaną włączone do szerszej strategii Komisji stanowiącej część [Europejskiej agendy cyfrowej](#), której celem jest udzielenie wsparcia instytucjom kulturalnym w przechodzeniu w epokę cyfrową oraz znalezienie nowych i efektywnych modeli biznesowych, które przyspieszą digitalizację, zapewniając jednocześnie – tam gdzie jest to konieczne – godziwe wynagrodzenie dla podmiotów praw autorskich (zob. [IP/10/581](#), [MEMO/10/199](#) oraz [MEMO/10/200](#)). Zalecenia będą również przydatne dla Komisji, która do 2012 r. zamierza przygotować model trwałego finansowania portalu *Europeana*.

Na chwilę obecną portal [europeana.eu](#) daje już dostęp do ponad 15 mln książek, map, fotografii, materiałów filmowych, obrazów i fragmentów utworów muzycznych, które poddane zostały digitalizacji. Nadal jest to jednak tylko niewielki procent utworów przechowywanych przez instytucje kulturalne w Europie (zob. [IP/10/1524](#)). Większość materiałów poddanych digitalizacji to starsze utwory, które są własnością publiczną; utworów objętych prawami autorskimi jest mniej, aby uniknąć ryzyka potencjalnych spraw sądowych.

Kontekst

W skład grupy analitycznej weszli: Maurice Lévy (przewodniczący zarządu i dyrektor firmy reklamowej i komunikacyjnej *Publicis*), Elisabeth Niggemann (dyrektor generalna Narodowej Biblioteki Niemiec i przewodnicząca *Europeana Foundation*) oraz Jacques de Decker (autor i stały sekretarz w belgijskiej Królewskiej Akademii Języka Francuskiego i Literatury Francuskiej).

Zalecenia grupy analitycznej znajdują się pod następującym adresem:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/index_en.htm